

**CENTRUL
NAȚIONAL ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**DIRECȚIA GENERALĂ
PREVENIREA CORUPȚIEI**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

**ГЛАВНОЕ УПРАВЛЕНИЕ
ПРЕДУПРЕЖДЕНИЯ КОРРУПЦИИ**

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. 24-36-41

Nr. 66/3023 din " 02 " 09 2013

La nr. 03/7728 din 19.08.2013

Ministerul Justiției

Vă remitem atașat Raportul de expertiză anticorupție asupra proiectului de lege cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor.

Anexă: 3 fișe

**Șef al Direcției generale
prevenirea corupției**

Vitalie VEREBCEANU

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra nivelului coruptibilității proiectului

de lege cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Strategia de reformă a sectorului Justiției pentru anii 2011-2016, aprobată prin Legea nr. 231 din 25.11.2011, prevede drept domeniu specific de intervenție (1.3.8) revizuirea spectrului de abateri disciplinare și a procedurii disciplinare în vederea ajustării la realitățile din sistem și la standardele europene. Prezentul proiect de lege are drept scop crearea unui sistem efektiv și transparent de răspundere disciplinară a judecătorilor, fapt care, în final, va asigura un sistem judecătoresc responsabil și efektiv.

d. Suficiența argumentării. În Avizul nr. 3 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei asupra principiilor și regulilor privind imperativele profesionale aplicabile judecătorilor și în mod deosebit a deontologiei, comportamentelor incompatibile și imparțialității, CCJE a considerat că procedurile care conduc la inițierea acțiunilor disciplinare necesită un grad mai mare de formalizare. Statelor le-a fost recomandată introducerea unui organ sau persoane responsabile de primirea plângerilor, de obținerea opiniei judecătorului implicat pentru a decide, în funcție de dovezi, dacă există sau nu un caz împotriva judecătorului care să necesite inițierea acțiunii disciplinare, expediind materialele autorității disciplinare. Prezentul proiect prevede următoarele etape ale procedurii disciplinare: verificarea sesizărilor de către inspecția judiciară și examinarea admisibilității sesizărilor.

La elaborarea proiectului autorul a ținut cont și de alte standarde cum ar fi: Carta europeană privind statutul judecătorilor, adoptată la Strasbourg, 8-10 iulie 1998; Recomandarea CM/Rec(2010)12 a Comitetului Miniștrilor către statele membre cu privire la judecători: independența, eficiența și responsabilitățile.

Autorul proiectului propune la art. 6 alin. (1) lit. c) din proiect o nouă sancțiune disciplinară: reducerea salariului. Nota informativă a proiectului nu conține careva referințe la practica altor state de aplicare a acestui gen de sancțiune. Recomandăm autorului să completeze nota informativă cu informația referitoare la practica altor state de aplicare a acestei

sanctiuni.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Potrivit art. 20 lit. d) din Legea nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative, nota informativă urmează să conțină și fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură. Implementarea prezentului proiect presupune cheltuieli financiare legate de remunerarea membrilor colegiului disciplinar reprezentanți ai societății civile. Potrivit art. 13 alin. (3) din proiect, aceștia beneficiază, pentru fiecare ședință la care participă, de o indemnizație echivalentă cu a douăzecea parte din salariul judecătorului Curții Supreme de Justiție. Recomandăm autorului proiectului să completeze nota informativă, indicând suma de bani necesară pentru a asigura remunerarea membrilor colegiului disciplinar care sunt reprezentanți ai societății civile.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Din textul proiectului nu rezultă stabilirea și promovarea unor interese/beneficii de grup sau individuale în detrimentul interesului public.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

În proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele naționale și internaționale anticorupție și nu au fost identificate domenii în care proiectul nu satisface cerințele sau sînt în contradicție cu aceste standarde.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. Articolul 7 din Legea nr. 239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional prevede obligația autorităților publice de a întreprinde măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional. Astfel, conform art.9 alin. (1) din Legea nr. 239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional, la inițierea procesului de elaborare a deciziei, autoritatea publică va plasa, cu cel puțin 15 zile lucrătoare până la examinarea deciziei, anunțul respectiv pe pagina web oficială. Acest anunț urmează să conțină: a) argumentarea necesității de a adopta decizia; b) termenul-limită, locul și modalitatea în care cetățenii, asociațiile constituite în corespundere cu legea, alte părți interesate pot avea acces la proiectul de decizie și pot prezenta sau expedia recomandări; c) datele de contact ale persoanelor responsabile de recepționarea și examinarea recomandărilor. La momentul examinării prezentului proiect, pe pagina web oficială a Ministerului Justiției (<http://www.justice.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=192>) era plasat proiectul de lege și nota informativă, fiind menționate termenul-limită pentru prezentarea recomandărilor și datele de contact ale persoanei responsabile de recepționarea și examinarea recomandărilor.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigui

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

2. Conflicte ale normelor de drept

Nu sunt identificate conflicte ale normelor de drept, capabile să genereze coruptibilitate.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

art. 22 din proiect

- la alin. (1) autorul face trimitere la condițiile de formă și conținut ale sesizării prevăzute la art. 21 din proiect și, respectiv, la alin. (2) face trimitere la circumstanțele prevăzute la art. 21 alin. (2).

Condițiile de formă și de conținut ale sesizării și cazurile când aceasta este considerată vădit neîntemeiată sunt prevăzute la art. 20 din proiect.

Recomandarea: Recomandăm autorului să facă trimitere la art. 20 și nu 21 din proiect.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

art. 4 alin. (1) lit. c) din proiect

- este prevăzută drept abatere disciplinară aplicarea repetată din neglijență „gravă” a legislației contrar practicii judiciare uniforme.

În lipsa unor criterii ce ar permite aprecierea faptului dacă neglijența este sau nu una gravă, utilizarea calificativului „neglijență gravă” va permite aprecierea în mod discreționar a faptului dacă aplicarea repetată a legislației contrar practicii judiciare uniforme constituie sau nu o abatere disciplinară.

Recomandarea: Pentru a exclude caracterul discreționar al prevederii de la art. 4 alin. (1) lit. c) din proiectul de lege, recomandăm autorului să excludă cuvintele „din neglijență gravă”.

art. 4 alin. (1) lit. h)

- din redacția propusă rezultă că absența nemotivată de la serviciu, întârzierea ori plecarea fără motive obiective de la serviciu vor constitui o abatere disciplinară doar „dacă aceasta a afectat activitatea instanței”. Având în vedere că se face referire la afectarea activității întregii instanțe, absența nemotivată de la serviciu, întârzierea ori plecarea fără motive obiective de la serviciu a unui judecător ar putea să nu afecteze activitatea instanței. Astfel, la examinarea

cauzei disciplinare colegiul disciplinar, în cazul existenței unui interes în acest sens, va avea discreția în aprecierea faptului dacă „absența nemotivată de la serviciu, întârzierea ori plecarea fără motive obiective de la serviciu” a afectat sau nu activitatea instanței.

Recomandarea: Recomandăm autorului să excludă condiționarea „dacă aceasta a afectat activitatea instanței” , pentru a nu permite careva abuzuri din partea judecătorilor (care vor putea utiliza drept argument faptul că absența, întârzierea ori plecarea fără motive obiective nu afectează activitatea instanței) cât și discreția membrilor colegiului disciplinar în aprecierea dacă faptele respective constituie sau nu o abatere disciplinară.

art. 4 alin. (2) din proiectul de lege

- prevede că neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere sau necorespunzătoare a atribuțiilor de către președinții și vicepreședinții instanțelor judecătorești va fi considerată o abatere disciplinară doar dacă a fost afectată activitatea instanței. Având în vedere că faptele descrise sunt săvârșite de către președinții și vicepreședinții instanțelor de judecată, acestea au în orice caz un impact asupra activității instanței. Existența acestei condiționări va permite aplicarea discreționară a normei respective. Astfel, dacă se va dori evitarea răspunderii disciplinare a unui președinte sau vicepreședinte al instanței, se va putea invoca faptul că acțiunile respective nu au afectat activitatea instanței.

Recomandarea: Recomandăm autorului să excludă cuvintele „și dacă aceasta a afectat activitatea instanței”.

art. 10 alin. (1) din proiectul de lege

- prevede că membrii colegiului disciplinar din rândul judecătorilor sunt aleși de Adunarea Generală a Judecătorilor. Autorul proiectului nu prevede și majoritatea de voturi ce trebuie să o acumuleze candidatul pentru a fi ales în componența colegiului disciplinar. Considerăm că această lacună va constitui un impediment în alegerea membrilor colegiului disciplinar din rândul judecătorilor.

Recomandarea: Recomandăm autorului să completeze alin. (1) al art. 10 din proiect, menționând numărul necesar de voturi pentru ca judecătorul să fie ales în componența colegiului disciplinar.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Nu sunt identificate cerințe excesive, care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea drepturilor sau obligațiilor subiecților vizați.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva responsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

 Valeriu Cupcea
inspector principal Direcția legislație și expertiză anticorupție
30 August 2013

*Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a
Centrului Național Anticorupție - www.cna.md*